

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU WYNIKAJĄCYCH
Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ
W KONINIE ZA 2020 ROK ORAZ PRZEDSTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2021 ROK**

Konin, marzec 2021 rok

WSTĘP

Na podstawie Zarządzenia Nr 82/2011 z dnia 15 grudnia 2011 r. Prezydenta Miasta Konina, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie w ramach zadań własnych powiatu, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje zadanie wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie wykonuje zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej między innymi poprzez:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.
3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
4. Kwalifikowanie osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, potwierdzających ukończenie szkolenia oraz opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.
6. Analizę danych dotyczących kandydatów na rodziców zastępczych lub kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zapewnienie badań psychologicznych i pedagogicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz już istniejącym rodzinom zastępczym osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka.
7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa.
8. Kompletowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka.
9. Przygotowanie dokumentacji dziecka z uregulowaną sytuacją prawną do umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.
10. Zapewnienie przyjętemu do rodziny zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

11. Udzielanie świadczeń pieniężnych na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.
12. Przyznawanie pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne przede wszystkim na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.
13. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
14. Organizowanie pomocy dzieciom w przypadku, gdy rodzice zastępczy lub prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie mogą sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych, losowych czy zaplanowanego wypoczynku.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i specjalistów pracy socjalnej objął 1 rodzinny dom dziecka, gdzie przebywało 12 dzieci oraz 97 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 155 dzieci.

Sprawozdanie zostało podzielone na III części. W pierwszej części omówione zostały wydatki ponoszone przez miasto Konin na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej. Następnie przedstawiona została charakterystyka rodzin zastępczych zamieszkałych w Koninie i wychowujących dzieci pochodzące nie tylko z Konina, ale również z innych miejscowości oraz pomoc usamodzielnionym wychowankom z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych. W drugiej części omówione zostały wydatki i charakterystyka rodzin zastępczych zamieszkałych poza Koninem, które wychowują dzieci pochodzące z Konina, natomiast w trzeciej części omówione zostały wydatki i charakterystyka placówek opiekuńczo - wychowawczych, w których przebywają dzieci pochodzące z Konina.

Sprawozdanie kończy ogólna informacja na temat placówek opiekuńczo – wychowawczych, funkcjonujących na terenie miasta Konina.

I. Charakterystyka rodzin zastępczych w Koninie oraz ponoszone wydatki

Tabela 1. Zestawienie typów rodzin, w których przebywały dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych

Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	73	94
Rodziny zastępcze niezawodowe	19	25
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3	26
Rodziny zastępcze zawodowe	2	10
Razem	97	155

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Wydatki związane z utrzymaniem dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych oraz rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w 2020 roku wyniosły **1 370 771,45 zł**. Wydatki w kwocie 146 320,57 zł, to świadczenia dotyczące dzieci pochodzących spoza terenu miasta Konina (zwrot środków przez inne powiaty, na podstawie zawartych porozumień – stanowią dochody po stronie miasta Konina). Były to świadczenia na pokrycie częściowych kosztów utrzymania dziecka w pieczy, dodatki z tytułu wychowywania dziecka niepełnosprawnego oraz wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych przyznawane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej.

Struktura wyżej wymienionych wydatków, ponoszonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie w roku 2020, na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej kształtuje się następująco:

- ✓ w rodzinach zastępczych spokrewnionych **739 532,43 zł** (w tym 500,00 zł pomoc finansowa na potrzeby przyjmowanego do rodziny dziecka oraz dodatki z tytułu wychowywania niepełnosprawnego dziecka – 29 751,00 zł);
- ✓ w rodzinach zastępczych niezawodowych – **258 466,75 zł** (w tym 2 532,00 zł dodatki z tytułu wychowywania niepełnosprawnego dziecka, 500,00 zł pomoc finansowa na potrzeby przyjmowanego do rodziny dziecka);

- ✓ w rodzinach zastępczych zawodowych – **116 928,70 zł** (w tym 9 435,32 zł dodatki z tytułu wychowywania dziecka niepełnosprawnego, 450,00 zł pomoc finansowa na potrzeby przyjmowanego do rodziny dziecka oraz 5 658,97 zł świadczenie z tytułu utrzymania lokalu mieszkalnego oraz pomoc jednorazowa związana z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki (koszty związane z leczeniem i dojazdami do klinik w Poznaniu z dwójką dzieci – 1 000,00 zł), świadczenie z tytułu rodziny pomocowej – 736,41 zł.
- ✓ w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego – **255 843,57 zł** (w tym 4 335,71 zł dodatki z tytułu wychowywania niepełnosprawnego dziecka, 1 450,00 zł pomoc finansowa na potrzeby przyjmowanego do rodziny dziecka, 11 850,31 zł świadczenia z tytułu rodziny pomocowej, 13 941,85 zł świadczenie z tytułu utrzymania lokalu mieszkalnego).

Pracownicy realizujący zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej udzielali wsparcia także pełnoletnim wychowankom. Pomoc ta, to przede wszystkim doradztwo zawodowe, wsparcie w sytuacjach trudnych oraz pomoc przy tworzeniu i modyfikacji indywidualnych planów usamodzielnienia, a także udzielanie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej.

Pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych wypłacono kwotę 170 093,10 zł z przeznaczeniem na:

- ✓ pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla **6 osób – 26 023,00 zł** (w tym dla 5 osób wychowujących się w rodzinach zastępczych i dla 1 osoby opuszczającej placówkę interwencyjną – pomoc przyznana na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej);
- ✓ pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla **31 osób - 139 339,10 zł**, pomoc przyznawana na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (nie mniej niż 526,00 zł miesięcznie);
- ✓ pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla **3 osób – 4 731,00 zł**, w tym dla 1 osoby wychowującej się w rodzinie zastępczej – 1 577,00 zł i dla 2 osób wychowujących się w placówkach opiekuńczo - wychowawczych – 3 154,00 zł - realizacja zadania na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wychowankowie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz opuszczający placówki opiekuńczo - wychowawcze mają możliwość uzyskania pomocy w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (mieszkania chronione) oraz uzyskaniu zatrudnienia. W roku sprawozdawczym z pomocy w formie świadczenia niepieniężnego, tj. pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystała 1 wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Łącznie w roku sprawozdawczym w mieszkaniach chronionych, w różnych okresach, przebywało 2 wychowanków placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego i 1 typu instytucjonalnego.

Łącznie na wypłatę wyżej wymienionych świadczeń ze środków własnych gminy i powiatu w rozdziale: 85508, 85510, 85395 § 3110 w roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę w wysokości 1 540 864,55 zł.

Ponadto w 2020 roku ze środków Wojewody Wielkopolskiego, w ramach zadań zleconych powiatu, przeznaczono na wypłatę dodatków wychowawczych dla 121 dzieci kwotę 638 036,28 zł, dodatków do zryczałtowanej kwoty dla 12 dzieci, przebywających w Rodzinnym Domu Dziecka kwotę 35 172,00 zł oraz dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego dla 32 dzieci przebywających w Podgotowiu Opiekuńczym na kwotę 71 738,95 zł. Łącznie wydatkowano **744 947,23 zł** dla 165 dzieci. Kwota miesięczna wymienionych dodatków dla jednego dziecka wynosiła 500,00 zł, wysokość świadczenia uzależniona jest od okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Natomiast z programu rządowego „Dobry start” skorzystało 116 dzieci i 4 osoby usamodzielniane – wychowankowie rodzin zastępczych, wydatkowano na ten cel 36 000,00 zł.

Wynagrodzenie wraz z należnymi pochodnymi dla 3 rodzin zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 4 osób zatrudnionych do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, a także 2 rodzin zawodowych wyniosło łącznie **366 521,91 zł**.

Wszczęto 66 postępowań administracyjnych w związku z odpłatnością rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych. Łącznie do różnych instytucji i rodziców biologicznych skierowano 121 pism, w celu ustalenia ich sytuacji finansowej. W wyniku wszczętych postępowań oraz złożonych przez rodziców biologicznych wniosków, wydano łącznie 62 decyzje administracyjne o odstąpieniu od odpłatności z powodu trudnej sytuacji finansowej. Wydano również 2 decyzje ustalające odpłatność rodzica biologicznego za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz 3 decyzje administracyjne o rozłożeniu na raty naliczoną odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 12 przypadkach toczą się postępowania administracyjne w zakresie pozyskania aktualnych adresów rodziców biologicznych.

W roku sprawozdawczym 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz specjalista pracy socjalnej pracowało z 97 rodzinami zastępczymi, w których przebywało 155 dzieci, w tym 14 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów oraz z 1 Rodzinnym Domem Dziecka prowadzonym przez stowarzyszenie „PROM”, w którym przebywało 12 dzieci, pochodzących z Konina.

Po raz pierwszy od 2013 roku Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie ogłosiło **Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”**, w wyniku czego Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie nie otrzymał dofinansowania do wynagrodzenia dla 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Częstotliwość wizyt koordynatorów i specjalisty pracy socjalnej była uzależniona od zagadnień określonych przez koordynatorów w planie pracy z rodziną oraz problemów zgłaszanych przez rodziców zastępczych, dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, a także pedagogów szkolnych i kuratorów sądowych.

Koordinatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i specjalista pracy socjalnej pracując na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych współpracowali z pedagogami szkolnymi, nauczycielami, kierowali dziećmi, jak również rodziców zastępczych, do specjalistów (psycholog, radca prawny, pedagog). W ramach wykonywania czynności służbowych wspomagali rodziny zastępcze w załatwianiu formalności oraz kompletowaniu dokumentów do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Dzieci umieszczane w rodzinach zastępczych często przeżywały różne rozterki i niepowodzenia w nauce szkolnej, wynikające z konieczności odnalezienia się w nowym środowisku. Zmiana środowiska rodzinnego często wiązała się ze zmianą przedszkola, szkoły, grupy rówieśniczej. Dodatkowym czynnikiem obciążającym dla dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych był fakt zaniedbania wychowawczego, emocjonalnego i edukacyjnego w środowisku rodziny naturalnej.

Zdarzały się sytuacje, kiedy zauważalny był brak kompetencji wychowawczo – opiekuńczych u rodziców zastępczych, w szczególności u dziadków. Te sytuacje bardzo często wynikały z zaawansowanego wieku opiekunów, czy niskiego poziomu ich wykształcenia. Dzieci oraz rodzice zastępczy w tym przypadku kierowani byli do psychologa, który w ramach porad psychologicznych pracował nad wzmocnieniem kompetencji wychowawczych opiekunów. Natomiast rozmowy psychologa z dziećmi miały na celu wyjaśnienie im ich sytuacji w nowym środowisku i zbudowanie nowych więzi z równoczesnym poszanowaniem rodziny biologicznej. Wychowankowie rodzin zastępczych byli również informowani o możliwości udziału w zajęciach organizowanych w środowiskowych ogniskach wychowawczych czy świetlicach środowiskowych, gdzie mogły otrzymać wsparcie pedagogów i pomoc w nauce. Niektóre dzieci bardzo chętnie z tej formy wsparcia korzystały.

Mimo trudnego roku i nietypowych Świąt Bożego Narodzenia, dzięki działaniom miasta Konin, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie oraz jednego z konińskich sponsorów dzieci i młodzież z zawodowych rodzin zastępczych obdarowane zostały świątecznymi, obfitymi paczkami. Były to przede wszystkim słodycze, które zawsze cieszą najbardziej. Dzieci nie kryły radości i zaskoczenia z niespodzianek, a rodziny zastępcze otrzymały specjalne podziękowania za ich codzienny trud, za stworzenie dzieciom domu i poczucia bezpieczeństwa.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie dostarczali do zawodowych rodzin zastępczych i niektórych rodzin spokrewnionych oraz do Rodzinnego Domu Dziecka produkty żywnościowe, w tym jogurty, napoje otrzymywane z Konińskiego Banku Żywności. Dzieci cieszyły się z każdej takiej niespodzianki.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie w partnerstwie z Wielkopolskim Ośrodkiem Ekonomii Społecznej na rzecz przeciwdziałania skutkom występowania COVID-19 zawarł porozumienia z Zakładem Aktywności Zawodowej prowadzonym przez Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem w Koninie, ze spółdzielniami socjalnymi „TUDEROS” i „FINEZJA” w Koninie, dzięki czemu osoby samotne, niesamodzielne z niepełnosprawnościami i z pieczy zastępczej zapewnione miały gorący posiłek w okresie od maja do listopada 2020 r.

Wychodząc naprzeciw rodzinom zastępczym oraz funkcjonującym placówkom opiekuńczo – wychowawczym, Miasto Konin - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie aplikowało o przyznanie środków finansowych w ramach projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 – Działanie 2.8 Rozwój Usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach programu pozyskano **266 557,25 zł**. Głównym celem projektu było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej. W ramach wsparcia, łącznie zakupiono 75 laptopów wraz ze słuchawkami bezprzewodowymi. Pomoc otrzymało 58 dzieci umieszczonych w 46 rodzinach zastępczych (spokrewnionych, zawodowych, niezawodowych), 3 dzieci przebywających w Rodzinnym Domu Dziecka oraz 14 dzieci w Pogotowiu Opiekuńczym w Koninie. Ponadto zakupiono środki ochrony indywidualnej, w tym 4 500 maseczek, 5 000 rękawiczek, 50 litrów płynu do dezynfekcji. Oprócz tego wyposażono 2 miejsca przeznaczone do kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej w sprzęt audiowizualny - 2 telewizory, tapczany, szafy, biurka i fotele. Ogółem ze wsparcia w ramach projektu skorzystało 215 dzieci.

Miasto Konin w ramach projektu „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w zakresie epidemii COVID-19 w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 otrzymało grant między innymi na wsparcie:

- ✓ 5 rodzin zastępczych zawodowych, w. tym rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, sprawujących opiekę całodobową nad dziećmi w nich umieszczonymi zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego,

- ✓ 4 osób zatrudnionych na umowę zlecenie do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

w kwocie **51 213,80 zł**, w tym wkład własny w wysokości 5 111,95 zł (realizatorem Grantu był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie).

W roku sprawozdawczym opracowano „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Konina na lata 2021-2023”.

W myśl obowiązujących przepisów organizator rodzinnej pieczy zastępczej świadczył pomoc rodzinom i dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, ale także monitorował i oceniał funkcjonowanie rodzicielstwa zastępczego.

Koordynatorzy, realizując swoje zadania, możliwie jak najczęściej odwiedzali rodziny zastępcze, prowadząc rozmowy na temat występowania u dzieci ewentualnych problemów opiekuńczo – wychowawczych czy zdrowotnych. Sporządzali oceny sytuacji dziecka, które zawierały informacje o rodzicach biologicznych dziecka (władzy rodzicielskiej i alimentach), kontaktach dziecka z rodzicami lub rodzeństwem, sytuacji zdrowotnej dziecka, jego wynikach w nauce, problemach opiekuńczo – wychowawczych, metodach pracy stosowanych w pracy z dzieckiem, informacje dotyczące zainteresowań oraz stanowisko koordynatora w sprawie zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ocenę sporządza się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dzieci poniżej 3 lat, natomiast w przypadku starszych dzieci nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

Pracownicy Ośrodka pracujący z poszczególnymi rodzinami występowali do szkół i przedszkoli z 321 pismami z prośbą o ocenę współdziałania rodziców zastępczych ze szkołą i przedszkolem. Po uzyskaniu oceny formułowano pisemne opinie, które zostały omówione z członkami zespołu opiniującego, w skład którego wchodził pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie - koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny, asystent rodziny, psycholog oraz: pedagodzy szkolni, rodzice biologiczni, kuratorzy oraz przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego. W związku ze stanem epidemicznym nie odbywały się posiedzenia zespołów ds. oceny funkcjonowania dziecka w rodzinie zastępczej. Wnioski do ocen funkcjonowania dziecka w rodzinie i jego sytuacji opiekuńczo – wychowawczej opracowano na podstawie przede wszystkim pism, wizyt koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w środowisku oraz rozmów telefonicznych z pedagogami szkolnymi i opiekunami przedszkolnymi.

W roku sprawozdawczym koordynatorzy pozytywnie ocenili wszystkie rodziny zastępcze pozostające pod ich opieką. Do Sądu Rejonowego w Koninie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich, wysłano **187** ocen o sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. W ramach realizowania zadań Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, reprezentując dzieci przebywające w pieczy zastępczej, skierował do Sądu Rejonowego w Koninie **5** pozwów o zasądzenie alimentów.

Jednym z efektów dokonanych ocen było przesłanie do Ośrodka Adopcyjnego **Informacji o 9 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną**, przebywających w rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i rodzinach zastępczych spokrewnionych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Koninie **5** **dzieci trafiło do rodzin adopcyjnych**.

W wyniku współpracy pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, a także rodziców biologicznych i zastępczych oraz kuratorów sądowych **7** **dzieci powróciło do rodzin biologicznych**. Na wniosek Sądu Rejonowego w Koninie specjalista pracy socjalnej sporządził i przesłał 18 opinii o kandydatach na rodziców zastępczych, 1 opinia była sporządzona na prośbę Sądu Rejonowego w Kępnie.

W roku 2020 nie zrealizowano założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Konina na lata 2018-2020 w zakresie tworzenia nowych rodzin zastępczych. W programie założono bowiem utworzenie w 2020 roku 1 rodziny zastępczej zawodowej oraz przekształcenie 1 niezawodowej rodziny zastępczej, w zawodową rodzinę zastępczą. Powodem tej sytuacji był brak osób chętnych do tworzenia rodzin zastępczych. Osoby, które tworzą rodziny zastępcze niezawodowe (są to osoby spokrewnione w dalszej linii z dzieckiem przebywającym w pieczy) nie decydują się na wykonywanie tych zadań zawodowo i przyjmowania kolejnych dzieci.

W roku sprawozdawczym zgłosiły się 2 rodziny (3 osoby), chętne do utworzenia rodziny zastępczej niezawodowej, które zostały ustanowione niezawodową rodziną zastępczą przez Sąd Rejonowy w Koninie i zobowiązane do odbycia szkolenia oraz 1 osoba chętna na pełnienie funkcji pomocowej rodziny zastępczej. Wszystkie osoby zostały pozytywnie ocenione przez Zespół oceniający i przeszkolone w ramach autorskiego programu przeznaczonego do szkoleń rodzin zastępczych **„Czekając na miłość rodzicielską”**. 3 osoby (2 rodziny), które rozpoczęły szkolenie w grudniu 2019 r., zgodnie z wcześniejszymi prognozami ukończyły szkolenie w lutym 2020 r.

Psycholodzy udzielali wsparcia rodzinom zastępczym i przebywającym w nich dzieciom poprzez: rozmowy wspierające, motywacyjne, psychoedukację i usprawnianie relacji panujących w rodzinie. W roku sprawozdawczym odbyło się 485 spotkań, w tym 240 spotkań dla rodziców oraz 255 dla dzieci przebywających w pieczy. Łącznie z pomocy psychologa w 2020 r. skorzystały 52 rodziny).

Przedstawiana forma pomocy służyła poznawaniu sytuacji dziecka w rodzinie, określaniu obszarów trudności, prowadzeniu obserwacji funkcjonowania dzieci, udzielaniu wsparcia i konsultacji opiekunom, udzielaniu porad z zakresu sprawowania funkcji opiekuńczo – wychowawczej i szeroko pojętej psychoedukacji. Poruszane kwestie dotyczyły najczęściej trudności wychowawczych, braku motywacji do nauki, sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami i relacjami rodzinnymi.

Ponadto psycholodzy Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie prowadzili badania psychologiczne dotyczące oceny motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej z udziałem 31 osób, aktualizacji opinii dotyczących oceny motywacji i predyspozycji do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej z udziałem 8 osób. Psycholodzy dokonywali w roku sprawozdawczym również diagnozy psychofizycznego rozwoju dzieci z udziałem 45 małoletnich przebywających w pieczy zastępczej.

II. Charakterystyka i wydatki ponoszone przez miasto Konin na opiekę i wychowanie dzieci pochodzących z Konina, nad którymi pieczę zastępczą sprawują rodziny zamieszkałe poza Koninem

W ramach zawartych porozumień między powiatami 30 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych: spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz rodzinnym domu dziecka na terenie innych powiatów. Koszt utrzymania tych dzieci w 2020 roku wyniósł **412 803,12 zł**, z czego Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie wydatkował kwotę **363 621,12 zł**. Ponadto Wydział Spraw Społecznych przeznaczył **49 182,00 zł** bezpośrednio z budżetu miasta z tytułu ponoszenia odpłatności za pobyt 2 dzieci, pochodzących z terenu Miasta Konina, przebywających w rodzinie zastępczej zawodowej w powiecie siedleckim.

Tabela 2. Zestawienie typów rodzin, w których przebywały dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych, w ramach zawartych porozumień między powiatami

Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba przebywających dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	9	11
Rodziny zastępcze niezawodowe	8	8
Rodziny zastępcze zawodowe	4	9
Rodzinny dom dziecka	1	2
Razem	22	30

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Wydatki ponoszone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie w roku 2020 na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej, w ramach zawartych porozumień między powiatami wyniosły **363 621,12 zł** i kształtowały się następująco:

- ✓ w rodzinie zastępczej spokrewnionej – **85 545,60 zł** (w tym dodatek z tytułu wychowywania dziecka z niepełnosprawnościami 5 064,00 zł),
- ✓ w niezawodowej rodzinie zastępczej – **99 906,06 zł**,
- ✓ w zawodowej rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka - **117 694,24 zł** (w tym pomoc finansowa na pokrycie kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego – 1 242,44 zł, wynagrodzenie dla rodzin zastępczych oraz dla osoby zatrudnionej do pomocy przy pracach gospodarskich 56 487,80 zł),
- ✓ w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – **60 475,22 zł** (w tym wynagrodzenie dla osób tworzących rodzinę oraz dla osoby zatrudnionej do pomocy przy pracach gospodarskich - 34 086,68 zł oraz utrzymanie lokalu – 1 140,54 zł).

III. Charakterystyka placówek opiekuńczo - wychowawczych, w których przebywały dzieci pochodzące z Konina oraz wydatki ponoszone przez miasto Konin

Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo przebywały także w instytucjonalnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych następującego typu:

- ✓ Interwencyjnego (Pogotowie Opiekuńcze w Koninie) – przebywało 29 dzieci z terenu miasta Konina natomiast spoza Konina przebywało 3 dzieci,
- ✓ Socjalizacyjnego (Oława, Krzyż Wielkopolski, Kołaczkowo, Krasny Staw) łącznie – przebywało 5 dzieci z terenu Konina.

W placówkach opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego: Rodzinnym Domu Dziecka prowadzonym przez Stowarzyszenie PROM w Koninie przebywało 12 dzieci, Rodzinnym Domu Dziecka „Pokój i Dobro” w Szaflarach – 3 dzieci oraz Rodzinnym Domu Dziecka w Janczewie – 1 dziecko).

Tabela 3. Zestawienie typów placówek Instytucjonalnych i rodzinnych, w których przebywały dzieci z miasta Konina, pozbawione opieki rodziców biologicznych

Typ placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci przebywających w placówce
Rodzinne Domy Dziecka (Konin, Szaflary, Janczewo)	3	16
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu Interwencyjnego (Pogotowie Opiekuńcze)	1	29
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu Socjalizacyjnego (Oława, Krzyż Wielkopolski, Kołaczkowo, Krasny Staw)	4	5

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Z tytułu ponoszenia odpłatności za pobyt konińskich dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (Rodzinnym Domu Dziecka w Szaflarach i Janczewie oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego) w roku sprawozdawczym wydatkowano z budżetu miasta Konina, którego dysponentem był Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Koninie, kwotę **196 476,86 zł**.

Na terenie Konina funkcjonują 2 placówki opiekuńczo – wychowawcze: Rodzinny Dom Dziecka, prowadzony przez Stowarzyszenie „PROM” i Pogotowie Opiekuńcze, których działalność jest finansowana bezpośrednio z budżetu miasta.

Rodzinny Dom Dziecka w Koninie prowadzony jest przez Stowarzyszenie „PROM” w Koninie. Jest to pierwsza i jedyna tego typu placówka funkcjonująca na terenie miasta Konina, w której może przebywać jednocześnie 8 dzieci. Dom zapewnia opiekę i wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Prowadzący Rodzinny Dom Dziecka współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Koninie. Opiekunowie z dużą troską i zaangażowaniem zajmowali się wychowywaniem dzieci ze szczególnymi potrzebami emocjonalnymi, zwłaszcza z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie, ściśle współpracowali z rodzinami biologicznymi w zakresie powrotu dzieci do domu rodzinnego.

W roku sprawozdawczym, na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Koninie, w Rodzinnym Domu Dziecka prowadzonym przez Stowarzyszenie „PROM” przebywało 12 dzieci. Wszystkie dzieci pochodziły z terenu Konina (w tym 4 dzieci na podstawie skierowania wydanego w 2020 r.). Jedna pełnoletnia wychowanka opuściła placówkę i zamieszkała w mieszkaniu chronionym. Pobierała świadczenie na kontynuowanie nauki, otrzymała też świadczenie na zagospodarowanie.

Rodzinny Dom Dziecka w 2020 roku dysponował rocznym budżetem w kwocie **220 000,00 zł**, który został w całości wykorzystany. Koszt utrzymania dziecka w Rodzinnym Domu Dziecka w 2020 roku wynosił 2 348,96 zł, na 2021 rok prognozowana kwota to 2 332,92 zł.

Pogotowie Opiekuńcze w Koninie, przy ul. Kurpińskiego 3, jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego, posiadającą 20 miejsc. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dniem 2 stycznia 2021 r. we wszystkich placówkach opiekuńczo – wychowawczych (z wyjątkiem placówki typu rodzinnego) nie będzie mogło być umieszczonych więcej niż 14 dzieci.. Placówka zapewniała dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodziców, znajdującemu się w sytuacji kryzysowej, doraźną, całodobową opiekę, wsparcie, kształcenie dostosowane do jego wieku i możliwości rozwojowych do czasu powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej albo jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej lub innej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Placówka jest przeznaczona dla dzieci powyżej 10 roku życia. Dzieci kierowane były do niej na podstawie postanowienia sądu. W przypadku posiadania wolnych miejsc placówka przyjmowała również dzieci na wniosek ich rodziców lub opiekunów prawnych. W wyjątkowych sytuacjach do Pogotowia mogą być przyjmowane dzieci młodsze. Dzieci w wieku poniżej 10 lat, w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki (zagrożenia zdrowia lub życia dziecka), były przyjmowane bez skierowania oraz bez uzyskania zgody przedstawicieli ustawowych lub orzeczenia sądu. Po przyjęciu dziecka Dyrektor Pogotowia Opiekuńczego informował o tym fakcie niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin sąd, powiatowe centrum pomocy rodzinie i ośrodek pomocy społecznej. Placówka przyjmowała również dzieci i młodzież doprowadzone przez policję, będące uciekinierami z domów rodzinnych lub innych placówek opiekuńczych i zapewniała im opiekę do czasu odbioru przez rodziców lub opiekunów.

Poza działalnością statutową w okresie od stycznia do marca 2020 r. Pogotowie spełniało również rolę miejsca, w którym odbywały się kontakty rodziców z dziećmi, orzeczone na mocy postanowienia Sądu w sytuacjach, gdy między rodzicami brak było porozumienia, co do realizacji tych kontaktów. W takich przypadkach kompetentni pracownicy Pogotowia byli obserwatorami odbywających się spotkań i na prośbę Sądu wydawali opinię o ich przebiegu.

W Pogotowiu Opiekuńczym w roku sprawozdawczym przebywało łącznie 32 dzieci (z terenu miasta Konina 29 i 3 spoza). Placówka w 2020 roku dysponowała budżetem w kwocie **1 473 530,00 zł** (w tym 74 700,00 zł na realizację projektu Stop COVID-19), wydatki wyniosły **1 378 682,24 zł** (w tym 70 576,77 zł na realizację projektu Stop COVID-19).

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w 2020 roku wynosił **6 026,00 zł**, na rok 2021 prognozowana kwota to **7 160,00 zł**.

Miasto Konin w ramach Projektu „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w zakresie epidemii COVID-19 w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 otrzymało grant między innymi na wsparcie:

- ✓ placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego – Rodzinny Dom Dziecka „PROM” w kwocie **12 000,00 zł**, w tym wkład własny 1 200,00 zł,
- ✓ placówki opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego - Pogotowie Opiekuńcze w kwocie **70 576,77 zł**, w tym wkład własny 7 057,68 zł.

IV. Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej na 2021 rok

Zaplanowane wydatki na 2021 rok na zadania realizowane bezpośrednio przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie, wynikające z organizacji pieczy zastępczej, stanowią kwotę **2 210 000,00 zł**, w tym:

- ✓ 1 480 000,00 zł na wypłatę świadczeń;
- ✓ 430 000,00 zł na wydatki związane z pobytem dzieci z Konina w pieczy zastępczej w innych powiatach;
- ✓ 300 000,00 zł na wynagrodzenia dla rodzin zawodowych wraz z pochodnymi.

Ponadto na realizację dodatków wychowawczych, dodatków do zryczałtowanej kwoty oraz dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego na 2021 rok zaplanowana jest kwota **636 532,00 zł**.

Wymienione środki są zabezpieczone w planach finansowych Ośrodka na 2021 rok. W budżecie miasta zabezpieczone zostały środki finansowe w wysokości **220 000,00 zł** na działalność Rodzinnego Domu Dziecka, prowadzonego przez Stowarzyszenie „PROM”. Na funkcjonowanie Pogotowia Opiekuńczego zabezpieczono kwotę **1 399 600,00 zł**.

Na utrzymanie dzieci w placówkach socjalizacyjnych zaplanowano **216 300,00 zł** oraz dla 1 zawodowej rodziny zastępczej w powiecie siedleckim **50 000,00 zł**.

Ewentualna zmiana w liczbie dzieci i młodzieży, ze wskazaniem pobytu w pieczy zastępczej, będzie na bieżąco monitorowana. W przypadku uzasadnionej okoliczności zostaną podjęte działania w zakresie zwiększenia środków finansowych na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej.

PODSUMOWANIE

Mierząc się ze skutkami epidemii wywołanej rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19 zmuszeni byliśmy do podejmowania szeregu nowych wyzwań, które wymuszała na nas niespotykana do tej pory sytuacja. Z powodu wprowadzonych obostrzeń sanitarnych i organizacyjnych zmniejszyła się dostępność do działań konkretnych służb, w tym społecznych, zaangażowanych w pracę z rodzinami.

Mimo licznych zaleceń Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), dotyczących wprowadzenia nowych zasad działania, polegających na bezwzględnym przestrzeganiu wzmożonego reżimu sanitarnego, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie realizował wszystkie zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa rodzinom, a szczególnie dzieciom przebywającym w tych rodzinach oraz ciągłości prowadzonych działań.

Prace na rzecz rodzin rekomendowane były w formie telefonicznej lub za pośrednictwem innych dostępnych środków komunikacji elektronicznej, jednak szereg sytuacji wymagał bezpośrednich kontaktów z rodzinami. Przemoc domowa, problemy opiekuńczo – wychowawcze, sytuacje kryzysowe w rodzinie, konieczność zabezpieczenia dzieci, to problemy, które nie mogły być pozostawione bez niezbędnego wsparcia.

Stan pandemii wymusił zmianę sposobu i form udzielanej pomocy, co wymagało zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego zarówno osób i rodzin potrzebujących pomocy, jak i osób realizujących zadania w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Zawsze, gdy zagrożone było bezpieczeństwo rodziny czy właściwa opieka nad dziećmi, pracownicy nie wahali się z podejmowaniem działań wynikających z ich obowiązków, gdyż zdecydowana część ich pracy opierała się właśnie na bezpośrednim kontakcie. Działania podejmowane były niezwłocznie, z pełnym zaangażowaniem, we współpracy z osobami wspomagającymi oraz instytucjami wspierającymi rodziny – pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny, dzielnicowymi Komendy Miejskiej Policji w Koninie, kuratorami Sądu Rejonowego w Koninie czy pedagogami ze szkół i przedszkoli.

W ramach pozyskanego grantu „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce”, w troskę o bezpieczeństwo pracowników Ośrodek dodatkowo został wyposażony w środki ochrony indywidualnej, w tym w maseczki ochronne, przyłbice, jednorazowe rękawiczki, płyny do dezynfekcji oraz urządzenia do dekontaminacji powietrza, ozonatory, dozowniki do dezynfekcji, pleksi, sterylizatory do dezynfekcji maseczek.